

Povodom međunarodne godine karata PREDSTAVLJAMO HRVATSKO KARTOGRAFSKO DRUŠTVO

Od nastanka do danas

Hrvatsko kartografsko društvo (HKD) je strukovna udruga kartografa i drugih osoba koje pokazuju posebno zanimanje za kartografiju. Ideja o osnivanju Društva rodila se 1994. godine u doba osnivanja Sekcije za kartografiju unutar postojećeg geodetskog društva, ali je zbog jednostavnosti tada odlučeno da se ne osnuje samostalno kartografsko društvo već sekcija u sklopu Hrvatskog geodetskog društva. Glavni razlozi za osnivanje samostalnog Hrvatskog kartografskog društva 2001. godine bili su neovisnost i mogućnost lakše suradnje s drugim negeodetskim strukama.

Već sljedeće godine upisano je u Registar udruga Republike Hrvatske. Prvi predsjednik HKD-a bio je prof. dr. sc. Miljenko Lapaine koji je ujedno i aktualni predsjednik. Na mjestu predsjednika bili su također i prof. dr. sc. Stanislav Frangeš te Nada Vučetić. Prvi tajnik Društva bio je mr. sc. Dražen Tutić dok je trenutni tajnik dr. sc. Martina Triplat Horvat. Dužnost tajnika obnašala je i dr. sc. Vesna Poslončec Petrić. Tijela Društva osim predsjednika i Tajništva čine još i Predsjedništvo, Nadzorni odbor, Sud časti i skupštine te svi oni zajedno upravljaju HKD-om.

Prethodnici HKD-a

Svakako treba spomenuti da je 2. ožujka 1878. skupina od 35 hrvatskih stručnjaka osnovala Klub inženirah i arhitektah, koji je prethodio današnjem Hrvatskom inženjerskom savezu. Od tada Hrvatski inženjerski savez postoji, djeluje i okuplja strukovne udruge s više od desetak tisuća inženjera. Jedna od tih članica je Hrvatsko geodetsko društvo u sklopu kojeg je djelovala sekcija za kartografiju.

Na konferenciji delegata društva geodeta iz svih republika 20. studenog 1952. godine u Beogradu predloženo je da se osnuje Savez geodetskih inženjera i geometara FNR Jugoslavije (SGIJG) koji je prihvaćen tek na drugom Kongresu u Ohridu 1957. godine. Na osnovi statuta SGIJG-a iz 1963. osnovana je 1964. godine u okviru SGIJG-a Sekcija za kartografiju. Sekcija za kartografiju imala je zadaću ostvariti najpovoljnije uvjete za praćenje znanstvenih dostignuća u zemlji i inozemstvu na polju kartografije te primjenu tih dostignuća u praksi. Osim toga nastojala je unaprijediti i popularizirati kartografiju razmjenjujući iskustva s drugim sličnim organizacijama za kartografiju u zemlji i inozemstvu.

Na drugom Savjetovanju o kartografiji što ga je u studenom 1971. u Beogradu sazvaio SGIJG odlučili su da bi bilo dobro da se pri Zavodu za kartografiju Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnuje Komisija za kartografsku terminologiju. Komisija nije formalno osnovana, ali su se članovi zavoda B. Boračić, I. Kreiziger, P. Lovrić i N. Frančula udružili u izradi višjezičnog kartografskog rječnika. Rječnik je objavljen 1977. godine pod naslovom Višjezični kartografski rječnik (Borčić i dr., 1977). Međunarodno kartografsko društvo je na 4. Generalnoj skupštini održanoj 1972. u Ottawi prihvatilo kandidaturu SGIJG-a za članstvo u toj organizaciji u kojoj su aktivno sudjelovali u radu ICA-e.

U doba održavanja 15. Međunarodne kartografske konferencije Hrvatska

još nije bila službeno priznata država. Jedan referat iz Hrvatske prezentiran je na 16. Međunarodnoj kartografskoj konferenciji koja je održana u Kolnu 1993. Hrvatska je na Međunarodnoj izložbi karata bila zastupljena s četiri karte. Ni u doba održavanja 16. Međunarodne kartografske konferencije Hrvatska još nije bila članica ICA-je. Članicom postaje sljedeće godine na međunarodnoj kartografskoj konferenciji održanoj 1995. godine u Barceloni.

Tadašnji glavni urednik Geodetskog lista N. Frančula predložio je sjednicu Predsjedništva Saveza društva geodeta Hrvatske (SDGH) 12. studenog 1991. u Zagrebu na kojoj je donesena odluka o izdavanju SDGH-a iz SGIJG-a. Pretvorba iz SDGH-a u Hrvatsko geodetsko društvo (HGD) trajala je od već spomenute sjednice pa do 25. svibnja 1993. godine. Unutar HGD-a osnovana je 1993. godine Sekcija za kartografiju. Za pročelnika Sekcije izabran je P. Lovrić, a za tajnika M. Lapaine. Prva sjednica Sekcije za kartografiju održana je 13. svibnja 1994. na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Ciljevi HKD-a

Hrvatsko kartografsko društvo doprinosi razvoju, promicanju, davanju podrške i izdavanju publikacija iz kartografije i srodnih područja. Potiče stvaralaštvo i primjenjuje znanstvena dostignuća u praktičnom i stručnom radu u svim oblicima kartografske djelatnosti. Također, povezuje se sa sličnim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu. HKD osniva i brine o zbirkama karata i planova, o knjigama, fotografijama i drugim publikacijama.

Najvažnija publikacija koju Društvo izdaje je časopis Kartografija i geoinformacije. Kartografija i geoinformacije je znanstveno-stručno-informativni časopis u kojem se objavljuju znanstveni i stručni radovi iz kartografije i drugih znanstvenih područja (geografije, geodezije, geologi-

je, agronomije, povijesti, arhitekture) ako su vezani uz kartografiju i geoinformacije. Prva godina izlaza je 2002. Najprije je izlazio jednom godišnje, a od 2006. dva puta. Svaki broj časopisa bogat je sadržajem, svi su tekstovi dvojezični, na engleskom i hrvatskom jeziku. Stranice su tiskane u boji na kvalitetnom sjajnom papiru, a po broju časopis broji od 150 do 200 stranica. Za svoj rad časopis je dobio i domaća i međunarodna priznanja. U časopisu GIM International u broju 11. iz 2010. godine Međunarodno kartografsko društvo je na svojim stranicama objavilo prikaz u kojem ističe njegovu izvrsnost. Drugo važno priznanje za svoj rad dobili su 2007. godine od Encyclopedie Britannice koja je na svom internetskom izdanju ponudila i kompletne sadržaje časopisa iz 2007. godine. Časopis Kartografija i geoinformacije spomenut je u Bibliographia Cartographica, Scopusu, DOAJ-u i Academic Search Completeu.

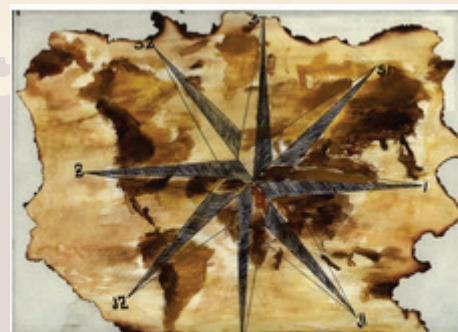

World Map
Ranko Vuković

Eco map of the World
Amela Kičić

Compass Card
Anita Matković

Na zahtjev tijela vlasti ili neposredno zainteresiranog građana od organizacije se može dobiti mišljenje i ocjena o kartografskom radu organizacija i pojedinca.

Kako bi prethodno nabrojane djelatnosti što bolje obavljali, organiziraju se znanstvena i stručna predavanja, skupovi, seminari i savjetovanja. HKD dodjeljuje nagrade i priznanja, organizira izložbe i radionice. Svoje djelovanje nisu ograničili unutar granica Hrvatske. Naprotiv, mogu se pohvaliti usavršavanjem i specijalizacijom članova u Hrvatskoj i inozemstvu, međunarodnom suradnjom i članstvom u međunarodnim kartografskim društvima.

predstavljena na zidovima Geodetskog fakulteta. Na starim kartama i razglednicama grad Prelog obilježio je 750. obljetnicu. U suradnji s Turskom zakladom za podvodnu arheologiju i Povijesnim muzejom primorja Rijeka predstavljeni su najvažniji radovi slavnog kartografa iz doba Sulejmana Veličanstvenog. Na Geodetskom fakultetu Hrvatska gorska služba spašavanja predstavlja svoju kartografsku djelatnost i izlaže dio svoje kartografske naklade u povodu Međunarodne godine karata na inicijativu Međunarodnog kartografskog društva.

Dodjela priznanja na Festivalu znanosti u travnju 2012. godine za sudjelovanje na natječaju Nagrade Barbara Petchenik za dječju kartu svijeta

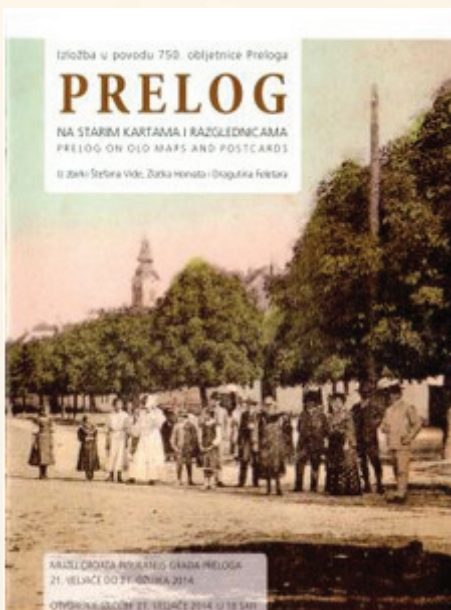
Dječja kartografija, izložbe i konferencije

Posebnu pozornost društvo predaje dječjoj kartografiji. Hrvatska je do sada s uspjehom sudjelovala na izložbama primjerice u Barceloni, Stockholmu, Ottawi, Pekingu, Moskvi te Parizu. Rad *Once is not enough – Recycle Marinka Cirkvenčića*, izložen u Barceloni, uvršten je poslije u UNICEF-ov poster *Children Draw the World* dok je natjecateljski rad s iste izložbe *My Island Ivane Miličević* izabran za naslovnicu 5. broja časopisa *Kartografija i geoinformacije*. *Compass Card* Anite Matković, izložen u Stockholmu, proglašen je jednim od pobjednika.

Crtež *World Map* Ranka Vukovića izložen u Pekingu izabran je za ilustraciju na naslovnicu knjige *Elementi kvalitete prostornih podataka* koju je izdala Državna geodetska uprava u Zagrebu 2001. godine. *Eco map of the World* Amele Kičić, izložena u Pekingu, uvrštena je kao ilustracija u stolni kalendar za 2004. godinu.

Dječji radovi koji su izabrani na natječaju Nagrade Barbara Petchenik za dječju kartu svijeta na Festivalu znanosti u Tehničkom muzeju u Zagrebu dobivaju zahvalnice i poklone početkom travnja kad se festival održava.

Spomenut ćemo samo neke od izložbi u kojima je Društvo sudjelovalo. Izložba *Valovi* bila je

HKD sudjeluje u mnogim konferencijama diljem svijeta. Ove godine u svibnju održala se 10. konferencija i radionica u Grčkoj pod nazivom *Digital Approaches to Cartographic Heritage*. U kolovozu Društvo je prisustvovalo Međunarodnoj kartografskoj konferenciji u Rio de Janeiru u Brazilu.

Članstvo

HKD svim ljubiteljima kartografije nudi članstvo. Redoviti član može postati svaka fizička osoba s hrvatskim državljanstvom i pravna osoba sa sjedištem u Hrvatskoj koja podržava djelatnost društva. Svojim članovima HKD je osigurao besplatni tiskani časopis *Kartografija i geoinformacije* koji dostavljaju poštom. Osim toga članovi se mogu besplatno predstaviti javnosti putem internetske stranice zanimljivog izgleda i poučnog sadržaja.

I za kraj...

Međunarodna godina karata slavit će se širom planeta. Međunarodno kartografsko društvo očekuje da će svi njegovi članovi sudjelovati kako bi svakom građaninu proširili znanje o kartama. HKD kao članica Međunarodnog kartografskog društva svakako ispunjava očekivanja omogućavajući djeci i svekolikoj javnosti širok raspon tema i zanimljiva izlaganja s namjerom pokazivanja vrijednosti karata svima.

- Anđela Vučić

